

Zakon o upravnom postupku

("Službene novine FBiH" broj 2/98)

OPŠTE ODREDBE

I-OSNOVNA NACELA

1. Važenje Zakona

Clan 1.

1. Po ovom zakonu dužni su postupati organi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i organi uprave kantona, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljnjem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih lica ili drugih stranaka.

2. Nadležna tijela kantona mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka, koja moraju biti sukladna ovom zakonu.

3. Po ovo

m zakonu dužna su postupati poduzeca (društva), ustanove i druga pravna lica kad u obavljanju javnih ovlasti (u daljnjem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeća rješavaju u upravnim stvarima.

2. Poseban postupak

Clan 2.

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim zakonom urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugacije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti suprotna nacelima ovog zakona.

3. Supsidijarna primjena Zakona

Clan 3.

U upravnim oblastima za koje je zakonom propisan poseban postupak, postupa se po odredbama tog zakona, s tim da se po odredbama ovog zakona postupa u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom.

4. Nacelo zakonitosti

Clan 4.

1. Organi i institucije koje imaju javne ovlasti kada postupaju u upravnim stvarima dužni su da te stvari rješavaju na osnovu zakona i drugih propisa, kao i općih akata institucija koje imaju javne ovlasti i koje one donose na osnovu javnih ovlasti.

2. U upravnim stvarima u kojima je organ, odnosno institucija koja ima javne oblasti zakonom ili na zakonu zasnovanom propisu ovlašten da rješava po slobodnoj ocjeni, rješenje mora biti doneseno u granicama ovlaštenja i u skladu s ciljem s kojim je ovlaštenje dato.

3. Pravila postupka utvrđena odredbama ovog zakona važe i za slučajeve u kojima je organ, odnosno institucija koja ima javne ovlasti, ovlašten da u upravnim stvari rješava po slobodnoj ocjeni.

5. Zaštita prava građana i zaštita javnog interesa

Clan 5.

1. Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rješavaju, dužni su da strankama omoguće da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pritom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

2. Kad službena osoba koja rješava neku upravnu stvar, s obzirom na postojeće činjenično stanje,

sazna ili ocijeni da određena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to.
3. Ako se na osnovu zakona strankama nalažu kakve obaveze, prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima koje su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postiže cilj zakona.

6. Nacelo efikasnosti

Clan 6.

Kad organi i institucije koje imaju javne ovlasti rješavaju u upravnim stvarima, dužni su da osiguraju efikasno ostvarivanje prava i interesa građana, poduzeca (društava), ustanova i drugih pravnih lica, što obuhvata dobru organizaciju na izvršavanju poslova organa, koja osigurava brzo, potpuno i kvalitetno rješavanje upravnih stvari u upravnom postupku uz svestrano razmatranje tih stvari.

7. Nacelo materijalne istine

Clan 7.

U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari i u tom cilju moraju se utvrditi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

8. Nacelo saslušanja stranke

Clan 8.

1. Prije donošenja rješenja stranci se mora pružiti mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja.
2. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjenja stranke samo u slučajevima kad je to zakonom dopušteno.

9. Ocjena dokaza

Clan 9.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje ovlašteno službeno lice po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka.

10. Samostalnost u rješavanju

Clan 10.

1. Organ vodi upravni postupak i donosi rješenje samostalno, u okviru ovlasti datih zakonom, drugim propisima i općim aktima.
2. Ovlaštena službena osoba organa nadležnog za vođenje postupka samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti i na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti primjenjuje propise, odnosno opće akte na konkretni slučaj.

11. Pravo žalbe

Clan 11.

1. Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju stranka ima pravo žalbe. Samo zakonom može se propisati da u pojedinim upravnim stvarima žalba nije dopuštena, i to ako se na drugi način osigura zaštita prava i zakonitosti.
2. Ako nema organa uprave drugog stupnja, žalba protiv prvostepenog rješenja može se izjaviti samo kad je to zakonom predviđeno. Tim zakonom odredit će se i organ koji će rješavati po žalbi.
3. Pod uvjetima iz ovog zakona stranka ima pravo žalbe i kad prvostepeni organ nije u određenom roku donio rješenje o njenom zahtjevu.
4. Protiv rješenja donesenog u drugom stupnju žalba nije dopuštena.

12. Konacnost rješnja

Clan 12.

Rješenje protiv kojeg se ne može izjaviti redovno pravno sredstvo (žalba) u upravnom postupku (konacno u upravnom postupku), a kojim je stranka stekla neko pravo, odnosno kojim su stranci određene neke obaveze, može se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni.

13. Pravomocnost rješnja

Clan 13

Rješenje protiv koga se ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor (pravomocno rješenje), a kojim je stranka stekla određena prava, odnosno kojim su stranci određene neke obaveze, može se poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su ovim ili drugim zakonom predviđeni.

14. Ekonomicnost postupka

Clan 14

Postupak se ima voditi brzo i sa što manje troškova i gubitaka vremena za stranku i druge osobe koje učestvuju u postupku, ali tako da se pribavi i sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjenicnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješnja.

15. Pomoc neukoj stranci

Clan 15

Organ koji vodi postupak starat će se da neznanje i neukost stranke i drugih osoba koje učestvuju u postupku ne bude na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

16. Upotreba jezika i pisma

Clan 16

1. Upravni postupak vodi se na bosanskom jeziku i krvatskom jeziku, a kao sredstva komuniciranja mogu se koristiti i ostali jezici.
2. Organ koji vodi upravni postupak osigurava ravnopravnu upotrebu bosanskog jezika i hrvatskog jezika.
3. Ako je federalnim zakonom kao službeni jezik određen i dodatni jezik, taj jezik će se koristiti sukladno federalnom zakonu.
4. Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke, organ koji vodi postupak dužan je da joj omogući da prati tok postupka na svom jeziku. Organ će poučiti stranku, odnosno drugog učesnika o mogućnostima korištenja njenog jezika u postupku, a u zapisnik će se zabilježiti da je stranka, odnosno drugi učesnik poučen o tom pravu i njegova izjava u vezi sa datom poukom unijet će se u zapisnik.
5. Stranke i drugi učesnici u postupku koji nisu državljani FBiH, a ne znaju jezik na kome se vodi postupak, imaju pravo da tok postupka prate preko tumača (prevodioca).
6. U upravnom postupku službeno pismo je latinica.

17. Upotreba izraza "organ"

Clan 17

Pod organom koji vodi postupak odnosno rješava u upravnim stvarima, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se organi uprave i upravne ustanove, službe i institucije iz člana 1. ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

II- NADLEŽNOST

1. Stvarna i mjesna nadležnost

Clan 18

1. Stvarna nadležnost za rješavanje u upravnom postupku određuje se po propisima kojima se uređuje određena upravna oblast ili po propisima kojima se određuje nadležnost pojedinih organa.

2. Mjesna nadležnost se određuje po federalnim propisima kojima su uređena federalne jedinice (kantoni) Federacije, kao i po propisima o teritorijalnoj podjeli općina i po propisima o organizaciji federalnih i kantonalnih organa uprave, odnosno po gradskim i općinskim propisima o organizaciji gradskih i općinskih službi za upravu.

Član 19

1. Za rješavanje u upravnim stvarima u prvom stupnju stvarno je nadležan federalni i kantonalni organ uprave, odnosno gradska i općinska služba za upravu, ako zakonom ili odlukom gradskog, odnosno općinskog vijeća nije određena nadležnost drugog organa.
2. Federalni organi uprave rješavaju u prvom stupnju u onim upravnim stvarima iz isključive nadležnosti Federacije i zajedničke nadležnosti Federacije i kantona koje su federalnim zakonom stavljene u nadležnost tih organa, osim pitanja koja su federalnim zakonom prenesena na kantonalne organe uprave, odnosno gradske i općinske službe za upravu, kao i u upravnim stvarima iz nadležnosti kantona koje su zakonom kantona prenesene na federalne organe uprave.
3. Kantonalni organi uprave rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima koje su kantonalnim zakonom stavljene u nadležnost kantonalnih organa uprave i u upravnim stvarima koje su federalnim zakonom prenesene na kantonalne organe uprave.
4. Gradske, odnosno općinske službe za upravu rješavaju u prvom stupnju u upravnim stvarima iz oblasti uprave i samouprave koje su statutom grada odnosno općine i propisom gradskog, odnosno općinskog vijeća stavljene u nadležnost gradskih odnosno općinskih službi za upravu, kao i u upravnim stvarima koje su federalnim i kantonalnim zakonom prenesene u nadležnost tih službi.
5. ako propisima iz st.1 do 4 ovog člana nije određeno koji je organ uprave stvarno nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari, a to se ne može utvrditi ni po prirodi stvari, takva stvar spada u nadležnost organa uprave koji je nadležan za poslove uprave u Federaciji, odnosno kantonu, a u gradu i općini služba koja se odredi propisom gradskog, odnosno općinskog vijeća.

Član 20

1. Nijedan organ ne može preuzeti određenu upravnu stvar iz nadležnosti drugog organa i sam je riješiti, osim ako je to zakonom predviđeno i pod uvjetima propisanim tim zakonom.
2. Organ nadležan za rješavanje u određenoj upravnoj stvari može samo na osnovu izricitog zakonskog ovlaštenja prenijeti rješavanje u toj stvari na drugi organ.
3. Stvarna i mjesna nadležnost ne mogu se mijenjati dogovorom stranaka, dogovorom organa i stranaka, ni dogovorom organa, osim ako je to zakonom drukcije određeno.

Član 21.

- 1) U okviru propisa predviđenih u članu 18. stav 2. ovog zakona, mjesna nadležnost se određuje:
  1. u stvarima koje se odnose na nepokretnost-prema mjestu gdje se nepokretnost nalazi;
  2. u stvarima koje se odnose na djelatnost nekog organa, poduzeca (društva), ustanove ili drugog pravnog lica-prema mjestu njihovog sjedišta. U stvarima koje se odnose na djelatnost poslovnih jedinica pravnih lica, nadležnost se određuje prema sjedištu poslovne jedinice;
  3. u stvarima koje se odnose na vođenje ili na profesionalnu djelatnost pojedinih osoba koja se obavlja ili se ima obavljati u određenom mjestu-prema sjedištu radnje, odnosno prema mjestu gdje se djelatnost obavlja;
  4. u ostalim stvarima-prema prebivalištu stranke. Kad ima više stranaka, nadležnost se određuje prema stranci prema kojoj je zahtjev upravljen. ako stranka nema prebivalište u Federaciji, nadležnost se određuje prema mjestu njenog boravišta, a ako nema ni boravišta-prema mjestu njenog posljednjeg prebivališta, odnosno boravišta u Federaciji.
- 2) Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti po odredbama stava 1 tačka 1 do 4. ovog člana, ona se određuje prema mjestu gdje je nastao povod za vođenje postupka.
- 3) U stvarima koje se odnose na brod ili zrakoplov, ili u kojima je povod za vođenje postupka nastao na brodu ili u zrakoplovu, mjesna se nadležnost određuje prema matičnoj luci broda, odnosno matičnom pristaništu zrakoplova.

4) Odredbe ovog clana primjenjuju se ako posebnim propisima nije drugacije određeno.

Clan 22

1. Ako bi prema odredbama clana 21 ovog Zakona istovremeno bila mjesno nadležna dva ili više organa, nadležan je onaj organ koji je prvi pokrenuo postupak, ali se mjesno nadležni organi mogu sporazumjeti koji ce od njih voditi postupak
2. Svaki mjesno nadležni organ izvršit ce na svom podrucju one radnje postupka koje ne trpe odlaganje.

Clan 23

Organ koji je pokrenuo postupak kao mjesno nadležan zadržava nadležnost i kad u toku postupka nastupe okolnosti prema kojima bi bio mjesno nadležan drugi organ. Organ koji je pokrenuo postupak može ustupiti predmet organu koji je prema novim okolnostima postao mjesno nadležan, ako se time znatno olakšava postupak, narocito za stranku.

Clan 24

1. Svaki organ pazi po službenoj dužnosti u toku cijelog postupka na svoju stvarnu i mjesnu nadležnost.
2. Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po određenoj upravnoj stvari, postupit ce na način propisan u clanu 65 st.3 i 4. o vog zakona.
3. Ako je nenadležni organ izvršio neku radnju postupka, nadležni organ kome je stvar ustupljena cijenit ce da li ce koju od tih radnji ponovit.

2. Stranke sa diplomatskim imunitetom

Clan 25

1. Glede nadležnosti domacih organa u stvarima u kojima je stranka stranac koji uživa pravo imuniteta u Federaciji, strana država ili međunarodna organizacija, imaju u upravnom postupku položaj ureden međunarodnim pravom, odnosno međunarodnim ugovorima, prizantim od BIH i Federacije.
2. U službene sumnje o postojanju i obimu prava imuniteta, objašnjenja daje organ uprave nadležan za vanjske poslove BIH.
3. Službene radnje koje se ticu osoba koje uživaju pravo imuniteta obavljaju se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove BIH.

3. Prostorno ograničenje nadležnosti

Clan 26

1. Svaki organ vrši službeni rad u granicama svog podrucja.
2. Ako postoji opasnost zbog odgadanja, a službenu radnju bi trebalo izvršiti van granica podrucja organa, organ može izvršiti radnju i van granica svog podrucja. On je dužan da o tome odmah obavijesti organ na cijem je podrucju tu radnju poduzeo.
3. Službene radnje u zgradama ili drugim objektima u posjedu vojnih organa obavljaju se po prethodnoj prijavi zapovjedniku zgrade, odnosno objekta i po sporazumu s njim.
4. Službene radnje koje se obavljaju na eksteritorijalnom podrucju vrše se posredovanjem organa uprave nadležnog za vanjske poslove BIH.

4. Sukob nadležnosti

Clan 27

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između organizacionih jedinica federalnih organa uprave koje se nalaze van sjedišta federalnog organa uprave, a osnovane su sa zadatkom da obavljaju određene upravne poslove iz nadležnosti federalnog organa uprave, rješava federalni organ uprave iz cije nadležnosti obavljaju poslove te organizacione jedinice.

Clan 28

Sukob nadležnosti u upravnom postupku na nivou Federacije rješava:

1. između federalnih organa uprave, između federalnih organa uprave i federalnih ustanova, kao i između federalnih ustanova-Vlada FBiH (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije);
  2. između organa uprave dva ili više kantona-Vrhovni sud FBiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud Federacije)
  3. između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dva ili više kantona, kao i sukoba nadležnosti između tih institucija i federalnih organa uprave-Vrhovni sud Federacije;
  4. između federalnih organa uprave i federalnih ustanova i kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, kao i federalnih i kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti-Vrhovni sud Federacije.
- Član 29 Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između vlada dva ili više kantona, odnosno između Vlade Federacije i vlade kantona rješava Vrhovni sud Federacije.

Član 30

Sukobe nadležnosti u upravnom postupku između federalnih organa koji nisu predviđeni u čl. 27 i 28. ovog zakona i za koje nije određena nadležnost drugog organa ili suda rješava Vrhovni sud Federacije.

Član 31

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u kantonu rješava:

1. između kantonalnih organa uprave, između kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova, kao i između kantonalnih ustanova-vlada kantona;
2. između kantonalnih institucija koje imaju javne ovlasti i kantonalnih organa uprave i kantonalnih ustanova-najviši sud kantona.

Član 32

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u općini rješava;

1. između općinskih službi za upravu, između općinskih službi za upravu, između općinskih službi za upravu i općinskih ustanova, kao i između općinskih ustanova-općinski načelnik;
2. između općinskih službi za upravu dvije ili više općina- najviši sud kantona;
3. između institucija koje imaju javne ovlasti s područja dvije ili više općina, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i općinskih službi za upravu-najviši sud kantona;
4. između općinskih načelnika dvije ili više općina, odnosno između općinskog načelnika i vlade kantona-najviši sud kantona.

Član 33

Sukob nadležnosti u upravnom postupku u gradu rješava:

1. između gradskih službi za upravu, između gradskih službi za upravu i gradskih ustanova, kao i između gradskih ustanova-gradonačelnik;
2. između gradskih službi za upravu i općinskih službi za upravu-najviši sud kantona;
3. između gradskih institucija koje imaju javne ovlasti, kao i sukobe nadležnosti između tih institucija i gradskih službi za upravu i gradskih ustanova- najviši sud kantona.

Član 34

1. Kada se dva organa izjasne kao nadležni ili kao nenadležni za rješavanje u istoj upravnoj stvari, prijedlog za rješavanje sukoba nadležnosti podnosi organ koji je posljednji odlučivao o svojoj nadležnosti, a može ga podnijeti i stranka.
2. Organ koji rješava sukob nadležnosti istovremeno će poništiti rješenje koje je u upravnoj stvari donio nenadležni organ, odnosno poništiti će zaključak kojim se nadležni organ izjasnio kao nenadležan i dostaviti će spise predmeta nadležnom organu.
3. Protiv rješenja kojim se odlučuje o sukobu nadležnosti stranka ne može izjaviti posebnu žalbu ni voditi poseban upravni spor.
4. Odredbe člana 22. stav 2. ovog zakona shodno se primjenjuju u slučaju sukoba nadležnosti.

Član 35

1. Ako organ u sukobu smatra da mu je rješenjem kojim je odlučeno o sukobu nadležnosti povrijeđeno neko pravo, može na to rješenje izjaviti žalbu. ako je o sukobu nadležnosti riješio nadležni sud, žalba nije dopuštena.
2. Ako organ nadležan za rješavanje po žalbi iz stava 1. ovog člana utvrdi da rješenje o sukobu nije zasnovano na propisima, raspraviti će odnose koji su usljed toga nastali između organa koji se žalio i organa koji je rješenjem o sukobu nadležnosti oglašen za nadležnog, vodeći računa o pravima koja po odgovarajućim propisima pripadaju organu koji se žalio. Rješenje doneseno po žalbi smatra se prvostepenim rješenjem o odnosima koje se njime rješavaju.
3. Žalba u vezi sa stavom 1. ovog člana i rješenje doneseno u vezi s žalbom nemaju uticaja na upravni postupak u konkretnom predmetu, jer tu upravnu stvar rješava organ koji je određen kao nadležan rješenjem donesenim o sukobu nadležnosti.
5. Službena osoba ovlaštena za vođenje postupka i za rješavanje

Član 36

1. U upravnoj stvari za cijele je rješavanje nadležan organ uprave rješenje u upravnom postupku donosi rukovodilac tog organa, ako propisima o organizaciji tog organa ili drugim posebnim propisima nije drukcije određeno.
2. Rukovodilac organa uprave može ovlastiti drugu službenu osobu istog organa da rješava u upravnim stvarima iz određene vrste upravnih poslova ili drugu stručnu službenu osobu za vođenje postupka, odnosno preduzimanje radnje u postupku prije donošenja rješenja.
3. O ovlaštenju službenih osoba iz stava 2 ovog člana, rukovodilac organa uprave dužan je donijeti posebno rješenje, koje sadrži lične podatke službenih osoba i obim njihovih ovlaštenja za rješavanje u upravnim stvarima (da rješava upravne stvari ili da vodi upravni postupak ili i jedno i drugo).
4. Ovlaštenje za rješavanje obuhvata i vođenje postupka koji prethodi rješavanju.

Član 37

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadležna Vlada Federacije ili Vlada Kantona, postupak vodi i priprema prijedlog rješenja ovlaštena osoba ili tijelo koje svojim aktom odrede te vlade, ako posebnim propisima nije drukcije određeno.

Član 38

Ako je za rješavanje u upravnoj stvari nadležan dom Parlamenta Federacije ili zakonodavno tijelo kantona, odnosno gradsko ili općinsko vijeće, postupak vodi i priprema prijedlog rješenja ovlaštena osoba ili komisija ili drugo tijelo koje svojim aktom odrede ti organi, ako zakonom, odnosno drugim propisom nije drukcije određeno.

Član 39

U upravnim stvarima u kojima rješava institucija koja ima javne ovlasti rješenje donosi rukovodilac institucije, ako zakonom ili drugim propisom nije drukcije određeno. Rukovodilac može ovlastiti drugu službenu osobu institucije da poduzima radnje u postupku do donošenja rješenja ili da rješava u upravnim stvarima iz nadležnosti te institucije, o čemu se donosi posebno rješenje, koje sadrži lične podatke službenih osoba i obime ovlaštenja za rješavanje u upravnim stvarima.

6. Pravna pomoć

Član 40

1. Za izvršenje pojedinih radnji u postupku koje se imaju poduzeti izvan područja nadležnosti organa ovaj će organ zamoliti organ uprave na čijem se području radnja ima poduzeti da izvrši te radnje.
2. Organ nadležan za rješavanje u upravnoj stvari može, radi lakšeg i bržeg obavljanja radnje ili izbjegavanja nepotrebnih troškova, zamoliti drugi odgovarajući organ ovlašten za poduzimanje takve radnje da izvrši pojedinu radnju u postupku.

Član 41

1. Organi, kao i institucije koje imaju javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima, dužni su jedni drugima ukazivati pravnu pomoc u upravnom postupku. Ova se pomoc traži posebnom molbom.
2. Zamoljeni organi, odnosno institucije iz stava 1 ovog clana, dužni su postupati po molbi u granicama svog podrucja i djelokruga, bez odgadanja, a najkasnije u roku od 10 dana od dana prijema molbe.
3. Pravna pomoc za izvršenje pojedinih radnji u postupku može se tražiti od sudova samo u okviru posebnih propisa. Izuzetno, organ odnosno institucija koja ima javne ovlasti za rješavanje u upravnim stvarima mogu tražiti od sudova da im dostave spise koji su potrebni za vodenje upravnog postupka. Sudovi su dužni postupiti po takvom traženju ako se time ne ometa sam sudski postupak. Sud može odrediti rok u kom mu se spisi moraju vratiti.
4. Za pravnu pomoc u odnosu sa inozemnim organima važe odredbe medunarodnih ugovora, a ako ovih ugovora nema, primjenjuje se nacelo reciprociteta, objašnjenje o tom pitanju zatražit ce se od organa uprave nadležnog za vanjske poslove BIH.
5. Domaci organi ukazuju pravnu pomoc inozemnim organima na nacin predviden u domacem zakonu. Organ ce uskratiti upravnu pomoc ako se traži radnja koja je protivna domacem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog organa može se izvršiti i na nacin koji zahtjeva inozemni organ, ako takav postupak nije protivan domacem zakonu.
6. Ako medunarodnim ugovorom nije predvidena mogucnost neposrednog kontakta sa inozemnim organima, domaci organi kontaktiraju sa inozemnim organima preko organa uprave nadležnog za vanjske poslove BIH.

7. Izuzece

Clan 42

Službena osoba koja je ovlaštena da rješava ili da obavlja pojedine radnje u postupku izuzet ce se od rada u predmetu:

1. ako je u predmetu u kome se vodi postupak: stranka, suovlaštenik, odnosno suobveznik, svjedok, vještak, punomocnik ili zakonski zastupnik stranke;
2. ako je sa strankom, zastupnikom ili punomocnikom stranke srodnik po krvi u pravnoj liniji, a u pobocnoj liniji do cetvrtog stupnja zakljucno, bracni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja zakljucno, pa i onda kad je brak prestao;
3. ako je sa strankom, zastupnikom ili punomocnikom stranke u odnosu staraoca, usvojioca, usvojenika ili hranioca;
4. ako je u prvostepenom postupku ucestvovalo u vodenju postupka ili u donošenju rješenja.

Clan 43

Službena osoba koja je ovlaštena da rješava u određenoj upravnoj stvari ili da obavi neku radnju u postupku, cim sazna da postoji koji od razloga za izuzece iz clana 42. ovog zakona, dužna je da prekine svaki daljnji rad na predmetu i da o tome obavijesti organ nadležan za rješavanje o izuzecu (clan 45). Ako službena osoba smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njeno izuzece, obavijestit ce o tome taj organ ne prekidajući rad.

Clan 44

1. Stranka može zahtijevati izuzece službene osobe iz razloga navedenih u clanu 42. ovog zakona, a i kad postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njenu nepristrasnost. U svom zahtjevu stranka mora navesti okolnosti zbog kojih smatra da postoji neki od razloga za izuzece.
2. Službena osoba za koju je stranka zahtijevala izuzece iz nekog od razloga navedenog u clanu 42. ovog zakona ne može, sve do donošenja zakljucka o ovom zahtjevu, obavljati nikakve radnje u postupku, osim onih koje ne trpe odgadanje.

Clan 45

1. O izuzecu službene osobe u federalnom organu uprave i federalne ustanove, odnosno u kantonalnom organu uprave i kantonalnoj ustanovi odlucuje rukovodilac koji rukovodi tim organom, odnosno ustanovom.
2. O izuzecu službene osobe u gradskoj, odnosno ocinskoj službi za upravu odlucuje gradonacnik, odnosno ocinski nacenik.
3. O izuzecu službene osobe organa koji se nalazi u sastavu organa uprave odlucuje rukovodilac organa koji se nalazi u sastavu organa uprave.
4. O izuzecu rukovodioca iz stava 1.ovog clana odlucuje Vlada Federacije, odnosno vlada kantona, a o izuzecu rukovodioca organa koji se nalazi u sastavu drugog organa uprave odlucuje rukovodilac organa u cijem se sastavu nalazi taj organ.
5. O izuzecu gradonacelnika, odnosno opcinuskog nacelnika odlucuje gradsko, odnosno opcinsko vijece.
6. O izuzecu službene osobe institucije koja ima javne ovlasti odlucuje rukovodilac te institucije, a o izuzecu rukovodioca te institucije odlucuje organ utvrđen statutom ili drugim općim aktom institucije, ako zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona ili drugim posebnim propisom nije drukcije odredeno.
7. Odredbe ovog zakona o izuzecu službenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzece službenih osoba iz clana 37 i 38. ovog zakona. O izuzecu tih osoba odlucuju odgovarajuca vlada , odnosno dom.
8. O izuzecu se odlucuje zakljuckom.

Clan 46

1. U zakljucju o izuzecu odredit ce se službena osoba koja ce rješavati, odnosno obavljati pojedine radnje u postupku u vezi s predmetom u kome je izuzece određeno.
2. Protiv zakljucka kojim se određuje izuzece nije dopuštena žalba.

Clan 47

1. Odredbe clana 45 ovog zakona o izuzecu službenih osoba shodno se primjenjuju i na izuzece zapisnicara.
2. Zakljucak o izuzecu zapisnicara donosi službena osoba koja je ovlaštena da vodi postupak.

III-STRANKA I NJENO ZASTUPANJE

1. Stranka

Clan 48

Stranka je osoba po cijem je zahtjevu pokrenut postupak ili protiv koje se vodi postupak, ili koja radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da ucestvuje u postupku.

Clan 49

1. Stranka u upravnom postupku može biti svako fizicko i pravno lice.
2. Organi uprave i drugi organ i poslovna jedinica poduzeca (društva), naselje, grupa osoba i dr. koji nemaju svojstvo pravnog lica, mogu biti stranke u postupku, ako mogu biti nosioci prava i obaveza o kojima se rješava u upravnom postupku.
3. Stranka može biti i sindikalna organizacija ako se upravni postupak odnosi na kakvo pravo ili pravni interes službenika i namještenika u organima uprave, kao i radnika u poduzecu (društvu), ustanovi ili u drugom pravnom licu.
4. Kad u vršenju poslova iz svoje nadležnosti ombudsmen utvrdi da je konacnim upravnim aktom povrijedeno ljudskodostojanstvo prava i slobode građana zajamčeni ustavom, on može prisustvovati upravnom postupku do donošenja pravomocne sudske odluke i u postupcima vanrednih pravnih lijekova.

Clan 50

1. Poduzece (društvo) , ustanova i drugo pravno lice, društvena organizacija i udruženje gradana koji prema svom opcem aktu imaju zadatak da štite određena prava i interese svojih članova, mogu, po pristanku svog člana, u njegovo ime da stave zahtjev koji se odnosi na takva prava i interese, kao i da stupe u već pokrenuti postupak sa svim pravima stranke.
2. Pravno lice iz stava 1 ovog člana, može da zastupa svog radnika u upravnom postupku na njegov zahtjev, ako je to predviđeno općim aktom toga pravnog lica.

Clan 51

1. Ako su tužitelj, pravobranitelj i drugi organ vlasti zakonom ovlašteni da u upravnom postupku zastupaju javne interese, oni imaju u granicama svojih ovlaštenja, prava i dužnosti stranke.
2. Organi iz stava 1. ovog člana ne mogu u upravnom postupku imati šira ovlaštenja nego što ih imaju stranke, ako zakonom nije drukcije određeno.

2. Procesna sposobnost i zakonski zastupnik

Clan 52

1. Fizička osoba koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (procesna sposobnost).
2. Za procesno nesposobnu fizičku osobu radnje u postupku obavlja njegov zakonski zastupnik. Zakonski zastupnik se određuje na osnovu zakona ili aktom nadležnog organa donesenog na osnovu zakona.
3. Pravno lice obavlja radnje u postupku preko svog predstavnika, odnosno zakonskog zastupnika. Predstavnik, odnosno zakonski zastupnik pravnog lica određuje se njegovim općim aktom, ako nije određen zakonom ili aktom nadležnog organa donesenog na osnovu zakona.
4. Organ uprave obavlja radnje u postupku preko zakonom određenog predstavnika, poslovna jedinica poduzeca (društva)-preko osobe koja rukovodi radom poslovne jedinice, a naselje, odnosno grupa osoba koje nemaju svojstvo pravnog lica-preko osobe koju oni odrede, ako posebnim propisima nije drugacije određeno.
5. Kad organ koji vodi postupak ustanovi da zakonski zastupnik osobe pod starateljstvom ne pokazuje potrebnu pažnju u zastupanju, obavijestit će o tome organ starateljstva.

Clan 53

1. U toku cijelog postupka organ će po službenoj dužnosti paziti da li osoba koja se pojavljuje kao stranka može biti stranka u postupku i da li stranka zastupa njen zakonski zastupnik, odnosno predstavnik.
2. Ako u toku postupka nastupi smrt stranke, postupak se može obustaviti ili nastaviti, zavisno od prirode upravne stvari koja je predmet postupka. Ako prema prirodi stvari postupak ne može da se nastavi, organ će obustaviti postupak zaključkom protiv kojeg je dopuštena posebna žalba.

3. Privremeni zastupnik

Clan 54

1. Ako procesno nesposobna stranka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja ima poduzeti protiv osobe čije je boravište nepoznato, a koja nema punomocnika, organ koji vodi postupak postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika, ako to traži hitnost predmeta, a postupak se mora provesti. Organ koji vodi postupak odmah će izvijestiti o tome organ starateljstva, a ako je privremeni zastupnik postavljen osobi čije je boravište nepoznato, objavit će svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobicajeni način.
2. Ako poduzeće (društvo), ustanovi ili drugo pravno lice nema zakonskog zastupnika, predstavnika ni punomocnika, organ koji vodi postupak, pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, postaviti će takvoj stranci privremenog zastupnika, po pravilu, iz reda osoba iz pravnog lica i o tome će, bez odgadanja, obavijestiti to pravno lice.

3. Na način predviđen u odredbama st.1. i 2. ovog člana, postaviti će se privremeni zastupnik i kad se ima izvršiti radnja koja se ne može odgoditi a stranku, odnosno njenog punomoćnika ili zastupnika nije moguće pravovremeno pozvati. O tome će se stranka, punomoćnik ili zastupnik obavijestiti.

4. Postavljena osoba je dužna primiti se zastupanja, a zastupanje može odbiti samo iz razloga koji su predviđeni posebnim propisima. Privremeni zastupnik učestvuje samo u postupku za koji je izričito postavljen, i to dok se ne pojavi zakonski zastupnik ili predstavnik, odnosno sama stranka ili njen punomoćnik.

4. Zajednički predstavnik

Član 55.

1. Dvije ili više stranaka mogu, ako posebnim propisom nije drugačije određeno, u istom predmetu istupati zajednički. One su u takvom slučaju dužne naznačiti ko će od njih istupati kao njihov zajednički predstavnik, ili postaviti zajedničkog punomoćnika.

2. Organ koji vodi postupak, može ako to ne zabranjuje poseban propis, odrediti strankama koje u postupku učestvuju s istovjetnim zahtjevom da u određenom roku naznače ko će ih između njih predstavljati, ili da postave zajedničkog punomoćnika o čemu se donosi zaključak. Ako stranke po takvom zaključku ne postupaju, može to odrediti sam organ koji vodi postupak, u kom slučaju zajednički predstavnici

k, odnosno punomoćnik zadržava to svojstvo sve dok stranke ne postave drugog. Protiv takvog zaključka stranke imaju pravo posebne žalbe, ali žalba ne odgoda izvršenje zaključka.

3. I u slučaju određivanja zajedničkog predstavnika, odnosno punomoćnika, svaka stranka zadržava pravo da istupa kao stranka u postupku, da daje izjave, da samostalno izjavljuje žalbe i koristi druga pravna sredstva.

5. Punomoćnik

Član 56

1. Stranka, odnosno njen zakonski zastupnik može odrediti punomoćnika koji će je zastupati u postupku

, osim u radnjama u kojima je potrebno da sama stranka daje izjave.

2. Radnje u postupku koje punomoćnik poduzima u granicama punomoći imaju isto pravno djelovanje kao da ih je poduzela sama stranka.

3. I pored punomoćnika, sama stranka može davati izjave, a ove izjave se mogu od stranke i neposredno tražiti.

4. Stranka koja je prisutna kad njen punomoćnik daje usmenu izjavu može neposredno poslije date izjave izmijeniti li opozvati izjavu svog punomoćnika. Ako u pismenim ili usmenim izjavama koje se tiču činjenica postoji nesuglasnost između izjava stranke i njenog punomoćnika, organ koji vodi postupak cijeni će obje izjave u smislu člana 9. ovog zakona.

Član 57

1. Punomoćnik može biti svaka osoba koja je potpuno poslovno sposobna, osim osobe koja se bavi nadriparstvom.

2. Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja se bavi nadriparstvom, organ će takvoj osobi uskratiti daljnje zastupanje, o čemu se donosi zaključak i o tome će odmah obavijestiti stranku.

3. Protiv zaključka o uskracivanju zastupanja može se izjaviti posebna žalba, koja ne odgoda izvršenje zaključka.

Član 58

1. Punomoć se može dati pismeno, ili usmeno u zapisnik koji sacinja službena osoba organa koji vodi postupak.

2. Stranka koja nije pismena ili nije u stanju da se potpiše stavi će na pismenu punomoć umjesto potpisa otisak prsta. Ako se punomoć izdaje osobi koja nije advokat, potrebno je i prisustvo dvije

svjedoka, koji će se potpisati na punomoc.

3. Iznimno, službena osoba koja vodi postupak ili obavlja pojedine radnje u postupku može dopustiti da u ime stranke, kao njen punomocnik, izvrši određenu radnju osoba koja nije podnijela punomoc (član porodice i dr.), ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom roku podnese odgovarajuću punomoc za tu radnju.

Član 59

1. Ako je punomoc data u obliku privatne isprave, pa se posumnja u njenu istinitost, može se narediti da se podnese ovjerena punomoc.

2. Pravilnost punomoci ispituje se po službenoj dužnosti, a nedostaci pismene punomoci uklanjaju se shodno odredbi člana 67. ovog Zakona, pri čemu službena osoba koja vodi postupak može dopustiti punomocniku s neurednom punomoci da izvrši hitne radnje u postupku.

Član 60

1. Za sadržaj i obim punomoci mjerodavne su odredbe punomoci. Punomoc se može dati za cio postupak ili samo za pojedine radnje, a može se i vremenski ograniciti.

2. Punomoc ne prestaje smrću stranke, gubitkom njene procesne sposobnosti ili promjenom njenog zakonskog zastupnika, ali pravni sljedbenik stranke, odnosno njen novi zakonski zastupnik može opozvati raniju punomoc.

3. Na pitanja u vezi s

punomoci koja nisu uređena odredbama ovog zakona shodno će se primjenjivati odgovarajuće odredbe zakona kojim je uređen parnicni postupak.

Član 61

Odredbe ovog zakona koje se odnose na stranke, važe shodno i za njihove zakonske zastupnike, punomocnike, privremene zastupnike i zajednicke predstavnike.

Član 62

1. Stranci će se dozvoliti da u stvarima za koje se traži stručno poznavanje pitanja u vezi s predmetom postupka dovede stručnu osobu koja će joj davati obavještenja i savjete (stručni pomagač). Ova osoba ne zastupa stranku.

2. Stranka ne može dovesti kao stručnog pomagača osobu koja nije poslovno sposobna ili koja se bavi nadriparstvom.

IV-KOMUNICIRANJE ORGANA I STRANAKA

1. Podnesci

Član 63

1. pod podnescima se podrazumijeva zahtjev, obrasci koji se koriste za automatsku obradu podataka, prijedlozi, prijave, molbe, žalbe, prigovori i druga priopćenja kojima se pojedinci ili pravna lica obraćaju organima.

2. Podnesci se, po pravilu, predaju neposredno ili šalju poštom pismeno, ili se usmeno priopćavaju na zapisnik kod organa, a mogu se, ako nije drugacije propisano, izjavljivati i faksom ili telegrafski. Kratka i hitna priopćenja mogu se davati i telefonski, ako je to po prirodi stvari moguće.

Član 64

Podnesak se predaje organu nadležnom za prijem podneska, a može se predati svakog radnog dana u toku radnog vremena. Za usmene podneske koji nisu vezani s tokom ili inače nisu neodložni može se odrediti da se predaju samo u određene sate u toku radnog vremena. Vrijeme za predaju ovakvih podnesaka objavljuje svaki organ u svojim prostorijama na vidnom mjestu.

Član 65

1. Organ koji je nadležan za prijem podneska, odnosno usmenog priopćenja, dužan je primiti

podnesak koji mu se predaje, odnosno uzeti na zapisnik usmeno priopćenje.

2. Službena osoba koja primi podnesak dužna je, po službenoj dužnosti ili na usmeno traženje podnositelja, dati potvrdu o prijemu podneska. Za ovu potvrdu ne plaća se taksa.

3. Ako organ nije nadležan za prijem pismenog podneska, odnosno priopćenja na zapisnik, službena osoba ovog organa će upozoriti na to podnosioca i uputiti ga organu nadležnom za prijem. Ako podnositelj i pored toga zahtjeva da se njegov podnesak, odnosno priopćenje na zapisnik primi, službena osoba je dužna primiti tak

av podnesak, odnosno usmeno priopćenje. Ako organ utvrdi da nije nadležan za rad po takvom podnesku, donijet će zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.

4. Kad organ poštom dobije podnesak za čiji prijem nije nadležan, a poznato mu je koji je organ nadležan za prijem, poslat će podnesak bez odgadanja nadležnom organu, odnosno sudu i o tome će obavijestiti stranku. Ako organ koji je dobio podnesak ne može da utvrdi koji je organ nadležan za rad po podnesku, do

nijet će bez odlaganja zaključak kojim će odbaciti podnesak zbog nenadležnosti i zaključak odmah dostaviti stranci.

5. Protiv zaključka donesenog po st.3 i 4.ovog člana dopuštena je posebna žalba.

6. Ako organ poštom dobije tužbu za pokretanje upravnog spora, tužbu će bez odgadanja dostaviti nadležnom sudu, o čemu će pismeno obavijestiti podnosioca tužbe.

Član 66

1. Podnesak mora biti razumljiv i sadržavati sve što je potrebno da bi se u vezi s njim moglo postupiti. Podnesak narocito treba da sadrži: oznacenje organa kome se upućuje, predmet na koji se odnosi zahtjev, odnosno prijedlog, ko je zastupnik ili punomoćnik ako ga ima i ime i prezime i boravište (adresu) podnosioca, odnosno zastupnika ili punomoćnika.

2. Podnositelj je dužan svojeručno potpisati podnesak. Izuzetno, podnesak može umjesto podnosioca potpisati njegov braćni drug, jedan od njegovih roditelja, sin ili kći, ili advokat koji je po ovlaštenju stranke sastavio podnesak. Osoba koja je potpisala podnesak za podnosioca dužna je da na podnesku potpiše svoj e ime i stavi svoju adresu.

3. Ako je podnositelj nepismen ili nije u stanju da se potpiše, potpisat će ga druga pismena osoba, koja će potpisati i svoje ime i adresu.

Član 67

1. Ako podnesak sadrži neki formalni nedostatak koji sprečava postupanje po podnesku, ili je podnesak nerazumljiv ili nepotpun, ne može se samo zbog toga odbaciti. Organ koji je primio takav podnesak dužan je učiniti one radnje koje će osigurati da se nedostaci otklone i odredit će podnosiocu rok u kome je dužan da to učini. Ovo se može sa općiti podnosiocu pismeno, faksom ili telefonski, a i usmeno, ako se podnositelj zatekne kod organa koji ovo saopćava. O učinjenom saopćenju organ će sastaviti službenu zabilješku u spisu.

2. ako podnositelj otkloni nedostatke u određenom roku, smatrat će se da je podnesak bio od početka uredan. Ako podnositelj ne otkloni nedostatke u određenom roku, pa se usljed toga ne može u vezi sa podneskom postupati, smatrat će se da podnesak nije ni podnesen. O tome će organ donijeti zaključak protiv koga se može izjaviti posebna žalba. Na ovu posljedicu podnositelj će se narocito upozoriti u pozivu za ispravku podneska.

3. Kad je podnesak poslan faksom, telegrafski ili je primljeno telefonsko priopćenje, pa se posumnja da podnesak nije podnijela osoba čije je ime oznaceno na telegrafskom ili faks podnesku, odnosno da ne potiče od osobe koja je pri telefonskom priopćenju kazala svoje ime, nadležni organ će povesti postupak za utvrđivanje ovih činjenica, pa ako se nedostaci ne otklone, postupit će na način propisan u stavu 2.ovog člana.

Član 68

Ako podnesak sadrži više zahtjeva koji se moraju rješavati odvojeno, organ koji primi podnesak uzet će u rješavanje zahtjeve za koje je rješavanje nadležan, a sa ostalim zahtjevima postupit će u smislu člana 65. stav 4. ovog zakona.

2. Pozivanje

Član 69

1. Organ koji vodi postupak ovlašten je da poziva osobu čije je prisustvo u postupku potrebno a koje boravi na njegovom području. Po pravilu, pozivanje se ne može vršiti radi dostavljanja pismenih otpravki, rješenja i zaključaka, ili radi saopćenja koja se mogu izvršiti poštom i na drugi način pogodniji za osobu kojoj se saopćenje ima učiniti.
2. Izuzetno, na usmenu raspravu može biti pozvana osoba koja boravi van područja organa koji vodi postupak, ako se time postupak ubrzava ili olakšava, a dolazak ne prouzrokuje veće troškove ili veće gubljenje vremena za pozvanog.
3. Pozivanje se vrši pismenim putem, ako posebnim propisima nije predviđen drugi način pozivanja.

Član 70

1. U pismenom pozivu naznaci će se: naziv organa koji poziva, ime i prezime i adresa osobe koja se poziva, mjesto, dan, a kad je to moguće i sat dolaska pozvanog, predmet zbog koga se poziva i u kom svojstvu (kao stranka, svjedok, vještak itd), a zatim i koja pomoćna i dokazna sredstva pozvani treba da ponese. U pozivu se mora navesti da li je pozvana osoba dužna da dođe lično ili može poslati punomoćnika koji će je zastupati, a zatim će upozoriti da je u slučaju spriječenosti da se odazove pozivu dužna da izvijesti organ koji je izdao poziv. Pozvani će se isto tako upozoriti da može biti priveden ako se iz neopravdanih razloga ne odazove pozivu, ili ne izvijesti da je spriječen da dođe, odnosno da može biti novčano kažnjen.
2. U pozivu na usmenu raspravu stranka se može pozvati da podnese pismene i druge dokaze, a može se upozoriti i da može povesti svjedoke na koje se namjerava pozvati.
3. Kad to dopušta priroda stvari, može se ostaviti na volju pozvanoj osobi da umjesto ličnog dolaska preda, do određenog dana, potrebnu pismenu izjavu.

Član 71

1. Pri pozivanju organ će voditi računa da se osoba čije je prisustvo potrebno pozove da dođe u vrijeme koje će najmanje ometati pozvanog u obavljanju njegovog redovnog posla.
2. Niko ne može biti pozvan da dođe u toku noci. Pozivanje za dolazak nocu može se izvršiti samo izuzetno, ako je to predviđeno posebnim propisima i ako se radi o izvršenju hitnih i neodgodivih mjera, koje u pozivu moraju biti navedene, kao i propis na osnovu kojeg se vrši to pozivanje.

Član 72

1. Pozvana osoba dužna je da se odazove pozivu.
2. Ako je pozvana osoba zbog bolesti ili kod drugog opravdanog razloga spriječena da dođe, dužna je odmah po prijemu poziva o tome izvijestiti organ koji je izdao poziva, a ako je razlog spriječenosti nastao kasnije, onda odmah poslije saznanja tog razloga.
3. Ako se osoba kojoj je poziv lično dostavljen (član 83) ne odazove pozivu, a izostanak ne opravda, može biti privedena, ako je njeno prisustvo potrebno, a pored toga i kažnjena novčanom kaznom do 50DM. Ove će se mjere primijeniti samo ako je u pozivu bilo naznačeno da će se te mjere primijeniti. Ako su zbog neopravdanog izostanka pozvane osobe nastali troškovi u postupku, može se odrediti da te troškove snosi osoba koja je ostala. Zaključak o privođenju, o izricanju kazne ili o plaćanju troškova donosi službeno lice koje vodi postupak u suglasnosti sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje stvari, a kod zamoljenog organa- u saglasnosti s rukovodiocem tog organa, odnosno sa službenom osobom ovlaštenom za rješavanje u sličnim stvarima. Protiv ovog zaključka dopuštena je posebna žalba.
4. Ako se pozivu nije odazvala vojna osoba ili službenik policije, organ će se obratiti nadležnoj vojnoj komandi odnosno organu policije te osobe sa zahtjevom da se ona dovede, a može ga i

kazniti po stavu 3.ovog clana, odnosno odr
edbi da snosi troškove.

3. Zapisnik

Clan 73

1. O usmenoj raspravi ili drugoj važnijoj radnji u postupku, kao i o važnijim usmenim izjavama stranaka ili trećih osoba u postupku, sastavlja se zapisnik.
2. O manje važnim radnjama i izjavama stranaka i trećih osoba koje bitno ne uticu na rješenje stvari, o upravljanju toka postupka, o saocenjima, službenim opažanjima, usmenim uputstvima i nalogima, kao i okolnostima koje se ticu samo unutrašnjeg rada organa kod koga se vodi postupak, nece se, po pravilu, sastavljat i zapisnik vec ce se u samom spisu sastaviti službena zabilješka, koju potpisuje službena osoba koja ju je sastavila, uz oznaku datuma. Ne mora se sastavljati zapisnik ni o onim usmenim zahtjevima stranke o kojima se odlucuje po skracenom postupku, a kojima se udovoljava.

Clan 74

1. U zapisnik se unosi: naziv organa koji obavlja radnju, broj i datum, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja i predmet u kome se ona obavlja, imena službenih osoba, prisutnih stranaka i njihovih zastupnika ili zastupnika ili punomocnika i drugih osoba koje su prisutne izvodenju radnje.
2. Zapisnik treba da sadrži racno i kratko tok sadržaja u postupku izvršene radnje i datih izjava i da se te radnje i izjave ogranice na ono što se tice same stvari koja je predmet postupka. U zapisniku se navode sve isprave koje su u bilo koju svrhu upotrijebljene pri izvodenju radnje, a, prema potrebi, ove isprave prilažu zapisniku.
3. Izjave stranaka, svjedoka, vještaka i drugih osoba koje ucestvuju u postupku, a koje su znacajne za donošenje rješenja, upisuju se u zapisnik što tacnije, a prema potrebi i njihovim rijecima. U zapisnik se upisuju i svi zakljucci koji su o toku radnje donesu.
4. Ako se koje saslušanje obavlja preko tumaca (prevoditelja) , oznacit ce se na kom je jeziku saslušanje govorio i tko je bio tamac (prevoditelj).
5. Zapisnik se vodi u toku obavljanja službene radnje. Ako se radnja ne može istog dana završiti, unijet ce se vakog dana posebno u isti zapisnik ono što je tog dana uradeno i to ce se potpisati.
6. Ako se radnja o kojoj se vodi zapisnik nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku ce se naznaciti da je bilo prekida.
7. Ako su u toku radnje izradeni ili pribavljeni planovi, skice, crteži, fotografije i tome slicno, te akte ce svojim potpisom ovjeriti službena osoba i prikljuciti zapisniku, a u zapisniku konstatovati akte koji su uzeti.
8. Propisima se može odrediti da se zapisnik u određenim stvarima može voditi u vidu knjige ili drugih sredstava evidencije.

Clan 75

1. Zapisnik mora biti voden uredno i u njemu se ne smije ništa brisati. Mjesta koja su precrtana do zakljucena zapisnika moraju ostati citljiva i njih svojim potpisom ovjerava službena osoba koja rukovodi radnjom postupka.
2. U vec potpisanom zapisniku ne smije se ništa dodavati ni mijenjati. Dopuna u vec zakljucenom zapisniku unosi se u dodatak zapisnika.

Clan 76

1. Prije zakljucenja zapisnik ce se procitati saslušanim osobama i ostalim osobama koje ucestvuju u radnji postupka. Ove osobe imaju pravo da i same pregledaju zapisnik i da stavljaju svoje primjedbe, a službena osoba je obavezna to moguciti. Na kraju zapisnika navest ce se da je zapisnik procitan i da nisu stavljene nikakve primjedbe, ili ako jesu, ukratko ce se upisati sadržaj datih primjedaba. Te primjedbe ce potpisati osoba koja ih je dala. Zatim ce se pristupiti potpisivanju zapisnika na nacin što ce se prvo potpisati osobe koje su saslušane, odnosno davale izjave u postupku, a na kraju zapisnik ce ovjeriti svojim potpisom službena osoba koja je rukovodila

radnjom, kao i zapisnicar, ako ga je bilo

2. Stranka, svjedoci, vještaci i druge osobe koje su saslušane u postupku u zapisniku ce se potpisati ispod onog dijela zapisnika gdje je upisana njihova izjava.
3. Ako su vršena suocjenja, dio zapisnika o tome potpisat ce osobe koje su suocene.
4. ako se zapisnik sastoji od više listova, oni ce se oznaciti rednim brojevima, a svaki list ce na kraju svojim potpisom ovjeriti službena osoba koja rukovodi radnjom postupka i osoba cija je izjava upisana na kraju liste.
5. Dopune vec zaključenog zapisnika ponovo ce se potpisati i ovjeriti.
6. Ako osoba koja treba da potpiše zapisnik nije pismena, ili ne može da piše, potpisat ce je jedna pismena osoba, koja ce staviti i svoj potpis. Ovo ne može biti službena osoba koja rukovodi radnjom postupka, niti zapisnicar.
7. Ako neka osoba nece da potpiše zapisnik, ili se udalji prije zaključenja zapisnika, to ce se upisati u zapisnik i navesti razlog zbog kog je potpis uskracen.

Clan 77

1. Zapisnik sastavljen sukladno s odredbama clana 76.ovog zakona jeste javna isprava. Zapisnik je dokaz o toku i sadržini radnje postupka i datih izjava, osim onih dijelova zapisnika na koje je saslušana osoba stavila primjedbu da nisu pravilno sastavljeni.
2. Dozvoljeno je dokazivati netacnost zapisnika.

Clan 78

1. Kad u upravnom postupku rješava kolegijalni organ, o vijecanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Kad je u postupku u vezi sa žalbom jednoglasno odluceno, ne mora se sastavljati zapisnik o vijecanju i glasanju, vec se o tome može sastaviti samo službena zabilješka u spisu, koja se ovjerava potpisom službene osobe koja predsjedava kolegijalnim organom.
2. U zapisnik o vijecanju i glasanju upisuje se, pored podataka o licnom sastavu kolegijalnog organa, oznacenje predmeta o kome je rijec i kratak sadržaj onoga što je riješeno, kao i odvojena mišljenja ako ih je bilo. Ovaj zapisnik potpisuju osoba koja predsjedava i zapisnicar.
3. Kad u upravnom postupku rješava organ zakonodavne ili organ izvršne vlasti, nece se voditi poseban zapisnik o vijecanju i glasanju, vec ce se zakljucak donesen u upravnoj stvari unijeti u zapisnik, kao i ostali zakljucci tih organa.
4. Razgledavanje spisa i obavještanje o toku postupka

Clan 79

1. Stranke imaju pravo da razgledaju spise predmeta i da o svom trošku prepisu potrebne spise, a organ je obavezan to omogućiti. Spisi se razgledavaju i prepisuju pod nadzorom određene službene osobe.
2. Pravo da razgleda spise i da o svom trošku prepíše pojedine spise ima i svaka druga osoba koja ucini vjerovatnim svoj pravni interes za to, kao i društvena organizacija i udruženje gradana, ako za to postoji opravdan interes.
3. Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa može se staviti i usmeno. Organ može tražiti od osobe iz stava 2 ovog clana da pismeno ili usmeno na zapisnik obrazloži postojanje svog pravnog interesa.
4. Ne mogu se razgledati ni prepisivati: zapisnik o vijecanju i glasanju, službeni referati i nacrti rješenja, kao ni drugi spisi koji se vode kao povjerljivi, ako bi se time mogla osujetiti svrha postupka, ili ako se to protivi javnom interesu ili opravdanom interesu jedne strane ili trećih osoba.
5. Stranka i svaka druga osoba koja ucini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu, kao i zainteresirani organi, imaju pravo da se obavještavaju o toku postupka.
6. Protiv odbijanja zahtjeva iz odredaba ovog clana dopuštena je posebna žalba i kad zakljucak nije izdat pismeno. Žalba se može izjaviti odmah.

V-DOSTAVLJANJE PISMENA

1. Nacin dostavljanja pismena

Clan 80

1. Dostavljanje pismena (poziva, rješenja, zakljucaka i drugih službenih spisa) vrši se, po pravilu, tako što se pismeno predaje osobi kojoj je namijenjeno.
2. Dostavljanje se vrši preko pošte ili ga vrši organ preko svoje službene osobe. Osoba kojoj ima da se pismeno dostavi može biti pozvana radi prijema pismena koje se ima uruciti, ako je takva dostava posebnim propisom predvidena.
3. Nacin dostavljanja određuje organ cije se pismeno dostavlja sukladno odredbama ovog zakona o dostavljanju pismena.

Clan 81

1. Dostavljanje se vrši samo radnim danom, i to danju.
2. Organ cije se pismeno ima dostaviti može, izuzetno iz osobito važnih razloga odrediti da se dostavljanje izvrši i u nedjelju ili drugi neradni dan ili na dan državnog praznika.
3. Dostavljanje poštom može se vršiti i u dane iz stava 2. ovog clana.

Clan 82

1. Dostavljanje se vrši, po pravilu, u stanu ili na radnom mjestu gdje je zaposlena osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti, a advokatu u njegovom advokatskom uredu.
2. Dostavljanje se može izvršiti i van prostorija navedenih u stavu 1. ovog clana, ako osoba kojoj se dostavljanje vrši pristane primiti pismeno koje se dostavlja, a ako tih prostorija nema, može se takvoj osobi izvršiti dostavljanje gdje god se ona zatekne.
2. Obavezno osobno dostavljanje pismena

Clan 83

1. Dostavljanje se mora izvršiti licno osobi kojoj je posmeno namijenjeno kad je takvo dostavljanje određeno ovim zakonom ili drugim propisom, kad od dana dostavljanja pocinje teci rok koji se po zakonu ne može produžiti, ili kad to odredi organ koji je nare dio dostavljanje. Smatra se da je izvršeno osobno dostavljanje advokatu i predajom pismena osobi zaposlenoj u advokatskom uredu.
2. Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima osobno izvršiti ne zatekne u stanu, odnosno radnom mjestu, ili se u advokatskom uredu ne zatekne ni osoba koja je u njemu zaposlena, dostavljac ce se obavijestiti kad i na kom mjestu ga može naci, pa ce mu kod neke od osoba navedenih u clanu 84. ovog zakona ostaviti pismeno obaviještenje da određeni dan i sat bude u svom stanu, odnosno na radnom mjestu, radi primanja pismena. Ako i poslije toga dostavljac ne zatekne osobu kojoj se dostavljanje ima izvršiti, dostavljac ce postupiti na nacin propisan u clanu 86. ovog zakona, i tada se smatra da je dostavljanje izvršeno.
3. Dostavljanjem pismena zak onskom zastupniku, punomocniku ili punomocniku za primanje pismena (clan 88), smatra se da je dostavljanje izvršeno samoj stranci.

3. Posredno dostavljanje pismena

Clan 84

1. Kad se osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti ne zatekne u svom stanu, dostavljanje se vrši predajom pismena nekom od odraslih clanova njegovog domacinstva, a ako se ni oni ne zateknu u stanu, pismeno se može predati susjedu, ako on na to pristane.
2. Ako se dostavljanje vrši na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tu ne zatekne, dostavljanje se može izvršiti osobi koja je na istom mjestu zaposlena, ako ona pristane da primi pismeno. Dostavljanje advokatu može se izvršiti i predajom pismena osobi zaposlenoj u advokatskom uredu.
3. Dostavljanje po st. 1. i 2. ovog clana ne može se izvršiti osobi koja u istom postupku ucestvuje sa

suprotnim interesom.

Clan 85

1. Ako se utvrdi da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna i da joj osoba navedena u clanu 84. ovog zakona ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno ce se vratiti organu koji ga je izdao, uz naznacenje gdje se odsutna osoba nalazi.

2. Ako je boravište osobe kojoj se dostavljanje ima izvršiti i pored istraživanja ostalo nepoznato, organ koji je izdao pismeno postavit ce toj osobi privremenog zastupnika u smislu clana 54. ovog zakona i njemu ce predati pismeno.

Clan 86

1. Ako se dostavljanje ne može izvršiti ni na nacin pripisan u clanu 84. ovog zakona, a nije utvrđeno da je osoba kojoj se dostavljanje ima izvršiti odsutna, dostavljac ce predati pismeno nadležnom organu ocine na cijem se podrucju nalazi boravište osobe kojoj se dostavljanje vrši, ili pošti u mjestu njenog boravište, ako se dostavljanje vrši preko pošte. Na vratima stana osobe kojoj se dostavljanje ima izvrš

iti dostavljac ce pribiti pismeno saopcenje u kojem je naznaceno gdje se pismeno nalazi. Na saopcenju i na samom pismenu koje se imalo dostaviti, dostavljac ce naznaciti razlog ovakvog dostavljanja, kao i datum kad je saopcenje u kojem je naznaceno pribio na vrata, i staviti svoj potpis.

2. Dostavljanje se smatra izvršenim kad je saopcenje pribijeno na vrata s tim da oštećenje ili uništenje ovog saopcenja izvršeno nakon pribijanja na vratima nema uticaja na valjanost dostavljanja.

3. O dostavljanju izvršenom na na

cin propisan u stavu 1 ovog clana, obavijestit ce se organ koji je naredio dostavljanje.

4. Posebni slucajevi dostavljanja pismena

a) Dostavljanje pismena zakonskom zastupniku i punomocniku

Clan 87

1. Dostavljanje zakonskom zastupniku ili punomocniku, ako ih stranka ima, vrši se na nacin propisan u cl.80 do 86 ovog zakona.

2. Ako više stranaka imaju zajednickog zakonskog zastupnika ili punomocnika u istom predmetu, dostavljanje se za sve njih vrši tom zakonskom zastupniku, odnosno punomocniku. Ako stranka ima više punomocnika, dovoljno je da se dostavljanje izvrši samo jednom od njih.

b) Dostavljanje pismena punomocniku za primanje pismena

Clan 88

1. Stranka može ovlastiti odredenu osobu kojoj se imaju vršiti sva dostavljanja za nju. Kad stranka pismeno obavijesti o tom ovlaštenju organ koji vodi postupak, taj organ je obavezan sva dostavljanja vršiti ovom punomocniku (punomocnik za primanje pismena).

2. Punomocnik za primanje pismena dužan je svaki akt bez odgadanja poslati stranci.

3. Ako bi neposredno dost